

اکوتوریسم و توانمندسازی زنان روستایی (مورد مطالعه: روستاهای گیلان)

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۳/۰۵ تاریخ پذیرش نهایی مقاله: ۱۴۰۲/۰۵/۰۷

نیلوفر امیدوار^۱ مریم ایلانلو^{*۲} علیرضا استعلاجی^۳

- ۱- دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه جغرافیا، واحد الکترونیکی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
- ۲- استادیار گروه جغرافیا، واحد ماهشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، ماهشهر، ایران
- ۳- استاد، گروه جغرافیای انسانی، واحد یادگار امام خمینی (ره) شهرری، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده

در جهان امروز توانمندسازی به یکی از مفاهیم اصلی توسعه پایدار تبدیل شده است. در این میان نقش روستاها در فرآیند توسعه اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و دیگر ابعاد توسعه موجبات توجه به توسعه مناطق روستایی را فراهم آورده است. هدف از این پژوهش بررسی نقش اکوتوریسم در توانمندسازی زنان روستایی می‌باشد. با توجه به چگونگی به دست آمدن داده‌ها و اطلاعات مورد نیاز در این تحقیق، دیدگاه تحقیق توصیفی-همبستگی بوده و در آن به توصیف پرداخته شده است. در این پژوهش، مدل شیونز و مولفه‌های آن جهت بررسی توانمندسازی زنان مورد توجه قرار گرفته است که به همراه شاخص‌های توسعه اکوتوریسم متشکل از حفاظت، آموزش و مشارکت مورد استفاده قرار گرفت. پرسش نامه محقق ساخته که براساس پیشینه و مبانی نظری تهیه شده است میان جامعه آماری که شامل جمعیت روستایی استان گیلان است، توزیع گردید. نتایج پرسش‌نامه با استفاده از روش‌های آماری تجزیه و تحلیل شد. نتایج نشان می‌دهد بین توانمندسازی روانی و اکوتوریسم رابطه مثبت و معنادار با ضریب ۰/۲۳۳، بین توانمندسازی اجتماعی و اکوتوریسم رابطه مثبت و معنادار با ضریب ۰/۴۵۸، بین توانمندسازی اقتصادی و اکوتوریسم رابطه مثبت و معنادار با ضریب ۰/۳۲۹ وجود دارد.

واژه های کلیدی: اکوتوریسم، گردشگری، توانمندسازی، زنان، گیلان

مقدمه

در جهان امروز توانمندسازی^۱ به یکی از مفاهیم اصلی توسعه پایدار^۲ تبدیل شده است. در این میان نقش روستاها در فرآیند توسعه اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و دیگر ابعاد توسعه موجبات توجه به توسعه مناطق روستایی را فراهم آورده است. توجه به توسعه روستایی^۳ تنها به این علت نیست که خیل عظیمی از جمعیت کشورهای جهان سوم در مناطق روستایی زندگی می کنند، بلکه به این علت است که بسیاری از مشکلات شهرهای جهان سوم در بی توجهی به روستاها نهفته است (کیانی سلمی و عباسیان، ۱۳۹۹). امروزه گردشگری روستایی یکی از فعالیت‌هایی است که به دلیل تنوع در مشاغل، می‌تواند زمینه‌ی اشتغال و توسعه‌ی توانمندسازی زنان روستایی را فراهم کند. آن‌ها به راحتی می‌توانند در کنار فعالیت‌های روزمره‌ی خانگی خود به فعالیت در زمینه‌ی گردشگری بپردازند. در این شاخه از صنعت گردشگری پتانسیل‌های فراوانی برای توانمندسازی زنان در جوامع روستایی و احیای شخصیت و هویت آن‌ها وجود دارد (رنجبری و استعلاجی، ۱۳۹۳). اکوتوریسم مفهوم جدیدی در گردشگری است که پتانسیل آن برای آموزش، حفاظت و ارتقای خودبوری فرهنگی نامحدود است. به علاوه، این مفهوم بر مشارکت فعال و مزایای اقتصادی برای جامعه محلی و همراه با ارائه آموزش‌های زیست‌محیطی و حفاظتی به آنان و نیز گردشگری در مقصدهای اکوتوریستی تأکید دارد (وئوقی و قاسمی، ۱۳۹۳).

در این زمینه مطالعات زیادی در سطح جهان صورت گرفته است که به برخی از آن‌ها در ذیل اشاره می‌شود. Tandon & Setia (۲۰۲۲) تحقیقی تحت عنوان توانمندسازی زنان چالشی کلیدی برای هندوستان انجام دادند. نتایج تحقیق نشان داد، توانمندسازی زنان چالشی کلیدی برای دولت‌مردان هند است. به گونه‌های که فعالیت‌های متعددی توسط سازمان‌های خصوصی و دولتی برای این هدف صورت گرفته است. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد گروه خودکمک می‌تواند در تأمین خدمات مالی و ارتقای فرصت‌های شغلی مؤثر باشد. Kumar (۲۰۲۱) تحقیقی تحت عنوان نقش (SHG) در توانمندسازی زنان مناطق روستایی منطقه پانتا انجام داد. در این مقاله نقش (SHG) در توانمندسازی زنان مناطق روستایی منطقه پانتا در سه بعد روان‌شناختی، اجتماعی و اقتصادی بررسی شده است. بررسی‌ها نشان داده است پیشرفت قطعی در زمینه رفاه روان‌شناختی و توانمندسازی اجتماعی زنان در نتیجه مشارکت قابل حصول است. Scheyvens (۲۰۲۰) تحقیقی تحت عنوان اکوتوریسم و توانمندسازی جوامع محلی انجام داد. نتایج تحقیق نشان داد، اگر مزایای حاصل از اکوتوریسم عادلانه به اشتراک گذاشته شوند، توانمندسازی در جوامع محلی ایجاد می‌گردد. Chen و همکاران (۲۰۱۹) به بررسی تحول سازمانی و توانمندسازی انجمن گردشگری روستای لنگدمو پرداختند. نتایج تحقیق نشان داد که تقویت مهارت‌های سازمانی جامعه لنگدمو برای توسعه گردشگری و توانمندسازی جامعه محلی ضرورت دارد. طالبی و کدیور (۱۴۰۰) به بررسی نقش گردشگری در توانمندسازی زنان روستایی با تأکید بر ایران پرداختند. نتایج پژوهش نشان

¹ - Empowerment

² - Sustainable Development

³ - Rural Development

می‌دهد زنان روستایی با فعالیت‌های مختلفی که می‌توانند در زمینه گردشگری انجام دهند باعث ارتقا سطح کیفیت زندگی خانواده شده‌اند. از طرفی با توسعه صنایع دستی و میراث فرهنگی توسط زنان در روستاهای هدف گردشگری زمینه جذب گردشگران داخلی و خارجی به مناطق روستایی فراهم شده است که همین امر توانمندتر شدن زنان روستایی در زمینه اقتصادی و بویژه اجتماعی را به همراه داشته است. با توجه به نتایج این پژوهش پیشنهاد میشود به منظور بهبود و عملکرد بهتر زنان روستایی در اقتصاد گردشگری، توجه ویژه‌ای به آموزش و فرآیند تسهیل‌گری برای توانمندسازی زنان روستایی صورت گیرد. بوزرجمهری و همکاران (۱۴۰۰) به بررسی نقش گردشگری و توسعه اقامتگاه‌های بومگردی در توانمندسازی زنان روستایی (منطقه مورد مطالعه: استان خراسان رضوی) پرداخت. نتایج آزمون T تک نمونه‌ای نشان داد، توسعه اقامتگاه‌های بومگردی در منطقه مورد مطالعه با میانگین کلی ۲,۵ در سطح کمی بر توانمندسازی اقتصادی زنان روستایی تاثیر داشته است.

بررسی‌ها نشان می‌دهد که با افزایش تنوع اقتصادی در روستاها، پایداری اقتصادی افزایش می‌یابد؛ به گونه‌ای که میزان پایداری اقتصادی در سکونتگاه‌هایی که از تنوع شغلی بالاتری برخوردار بوده‌اند، به مراتب بیشتر از بقیه سکونتگاه‌ها می‌باشد (ریاحی، ۱۳۹۳). بنابراین، جستجوی راهکارهای تنوع‌بخشی سکونتگاه‌های روستایی به عنوان یک ضرورت به شمار می‌آید. در روستاهای ایران به علت تنوع شرایط محیطی و فرهنگی قابلیت‌های زیادی در زمینه گردشگری ایجاد شده است که این امر در تنوع‌بخشی اقتصادی روستاها نقش مهمی دارد (یاسوری و وطنخواه کلورزی، ۱۳۹۴). استان گیلان با برخورداری از توانمندی‌هایی همچون کوهستانهای پوشیده از جنگلهای انبوه، بیلاقات خوش آب و هوا و تاریخی، آبشارها، رودها، تالاب‌ها، سواحل، جلگه‌ها و دیگر چشم‌اندازهای طبیعی زیبا از قطب‌های عمده گردشگری ایران به شمار میرود. لذا ضرورت دارد که نقش اکوتوریسم در توانمندسازی روستاهای استان به خصوص توانمندسازی زنان مورد بررسی قرار گیرد.

چارچوب مفهومی

مطالعات اخیر صاحب‌نظران علوم اجتماعی نشان می‌دهد که دستیابی به توسعه پایدار روستایی، بدون مشارکت آحاد ساکنان این نواحی در تمامی عرصه‌ها اعم از عرصه‌های اقتصادی و اجتماعی امکان‌پذیر نیست. به همین جهت از مهمترین مؤلفه‌های دستیابی به پیشرفت و توسعه در جوامع روستایی «توسعه مهارت‌های نیروی انسانی» است (وانگ، ۲۰۱۳). بر این اساس میتوان منابع انسانی توسعه‌یافته را عامل مهم و پیش‌شرطی برای دستیابی به توسعه پایدار روستایی دانست. لذا در مباحث توسعه روستایی در سطح بین‌المللی نیز بر حضور ساکنان در فرآیند تدوین سیاست‌ها و اجرای آنها تأکید می‌شود. در این زمینه مسلماً روستاییانی میتوانند مشارکت داشته باشند که ظرفیت، قابلیت و توانمندی لازم را دارا باشند. از همین رو امروزه اکثر دولت‌ها برای حفظ ثبات و تحقق اهداف خود، شهروندان را در رأس امور می‌بینند، به طوری که در کشورهای مختلف دنیا، بخش عظیمی از تحقیقات و منابع صرف این مسئله میشود که شهروند مطلوب برای جامعه باید

دارای چه خصوصیتی باشد و چگونه می‌توان این صفات و ویژگی‌ها را در افشار مختلف جامعه توسعه داد، از اینرو موضوع توانمندسازی شهروندان بیگمان یکی از مهمترین وظایف دولت‌ها محسوب می‌شود (فتحی و اجارگاه، ۱۳۹۲).

توانمندسازی به معنای مشارکت افراد در تصمیم‌گیری‌هایی است که بر فعالیت آنها مؤثر است؛ یعنی این که فضایی برای افراد فراهم شود تا بتوانند ایده‌های خوبی را بی‌افرینند و آنها را به عمل تبدیل کنند. توانمندسازی عنصر حیاتی در دنیای نوین است (حیدری ساربان، ۱۳۹۸). در توانمندسازی به سه رویکرد ارتباطی، انگیزشی و روانشناختی توجه میشود. در رویکرد ارتباطی، توانمندسازی فرآیندی است که از طریق آن، یک اجتماع، مجموعه، مدیر یا رهبر سعی در تقسیم قدرت دارد. در رویکرد انگیزشی، توانمندسازی ریشه در تمایلات انگیزشی افراد دارد. هر راهبرد که به افزایش تعیین فعالیت کاری (خودتصمیم‌گیری) و کفایت نفس افراد منجر شود، توانمندی آنها را در پی خواهد داشت (محمدی، ۱۳۹۷).

توانمندسازی روانشناختی موضوعی چندوجهی است و نمیتوان بر پایه یک مفهوم خاص به بررسی آن پرداخت. به همین جهت، توانمندسازی را به عنوان فرآیند انگیزش درونی وظایف واگذار شده به افراد، جامعه، اعضای یک نهاد و ... تعریف کرده‌اند که در مجموعه‌ای از ویژگی‌های روانشناختی (مؤثر بودن، شایستگی، حق انتخاب، اعتماد و معناداری) متجلی می‌شود. (قلی‌پور و رحیمیان، ۱۳۹۷).

توانمندسازی اجتماعی روستایی به عنوان یکی از انواع توانمندسازی، بستر کسب مهارت‌های لازم به منظور دستیابی به خواسته‌ها و نیازهای درونی ساکنان نواحی روستایی را فراهم می‌سازد، به طوری که آنها بر شرم بی‌مورد خود فائق آیند، کردار و گفتارشان حاکی از اعتماد به نفس و اطمینان خاطر باشد، قادر به ارزیابی صحیح و شناخت واقعی خویشان باشند، به استعدادها و محدودیت‌های درونی خویش آگاه باشند، قدرت رویارویی با دشواریها را داشته باشند و در جهت رفع آن بکوشند، از توانایی و قابلیت نیل به هدف‌های خویش برخوردار باشند و بتوانند با افزایش توانمندی خویش به هدف‌های مورد نظر دست یابند (فرخی، ۱۳۹۵).

روش تحقیق

تحقیق حاضر با توجه به اهداف آن در دسته تحقیقات کاربردی قرار می‌گیرد زیرا به دنبال ارزیابی رابطه‌ی توسعه‌ی اکوتوریسم و توانمندسازی زنان جامعه‌ی محلی می‌باشد و از یافته‌های آن می‌توان در بهبود و توسعه اکوتوریسم در روستاهای استان گیلان و دیگر مناطق استفاده نمود. با توجه به چگونگی به دست آمدن داده‌ها و اطلاعات مورد نیاز در این تحقیق، دیدگاه تحقیق توصیفی-همبستگی بوده و در آن به توصیف پرداخته شده است.

در فرایند تحقیق از نظرات و اطلاعات کارشناسان و برنامه‌ریزان حوزه گردشگری و اکوتوریسم استفاده شده و پرسشنامه در میان جامعه‌ی آماری توزیع گردیده و نظرات ایشان درباره‌ی میزان تأثیر اکوتوریسم بر توانمندسازی اقتصادی، اجتماعی و روانی زنان روستایی گردآوری شده و به

منظور دستیابی به پاسخ برای سئوالات تحقیق مورد استفاده قرار گرفته است. در این پژوهش، برای جمع آوری اطلاعات از منابع کتابخانه‌ای و اینترنتی شامل کتب و پژوهش‌های سایر پژوهشگران داخلی و خارجی استفاده شده است و برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه استفاده شده است که از مدل شیونز (۲۰۱۰) برای تهیه متغیرهای تحقیق استفاده شده است.

شیونز چارچوبی که اشکال مختلف توانمندسازی را در ارتباط با تعیین تأثیرات پیشگامان اکوتوریسم بر جامعه‌ی محلی می‌گذارد را فراهم ساخته است که شامل بحث‌های آشکار جنسیتی نمی‌باشد و شامل توانمندسازی اقتصادی، توانمندسازی روانی، توانمندسازی اجتماعی-فرهنگی و توانمندسازی سیاسی است. هرچند وی در تحقیقات بعدی خود این انواع را با موضوع جنسیت در هم آمیخت. وی مدلی برای تحلیل چهار بعد: اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و روانی توانمندسازی در اکوتوریسم مطرح کرده است: که به همراه شاخص‌های توسعه اکوتوریسم متشکل از حفاظت، آموزش و مشارکت به تفصیل در جدول ۱ ارائه شده است.

براساس محتویات این جدول، جهت بررسی نقش اکوتوریسم بر توانمندسازی زنان، مبتنی بر ابعاد مختلف توانمندسازی شکل (۱) به منزله مدل مفهومی تحقیق طراحی شده است. بر همین مبنا فرضیه‌هایی به صورت رابطه همبستگی میان معیارهای توسعه اکوتوریسم و توانمندسازی تعریف شده است.

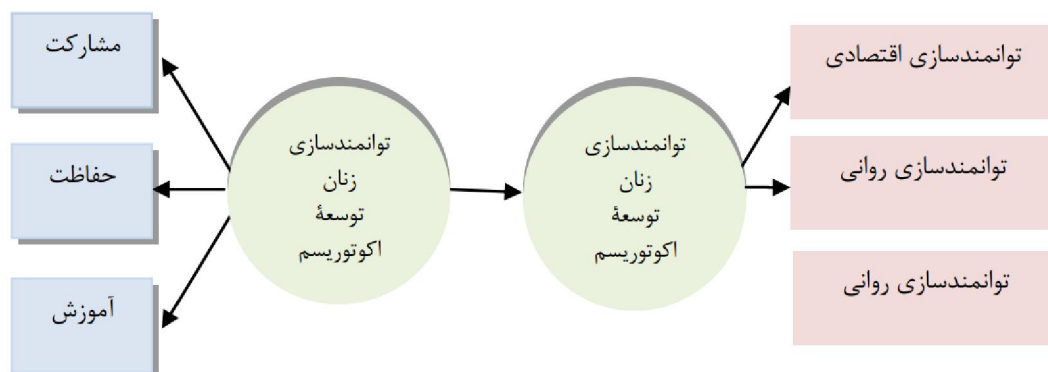
جدول (۱): متغیرهای تحقیق

ابعاد پژوهش	مولفه‌های پژوهش	توضیح	گویه‌ها
توانمندسازی	اقتصادی	اکوتوریسم سبب ایجاد مزایایی اقتصادی بر جامعه محلی است	باعث افزایش درآمد و استقلال مالی زنان شده
			باعث افزایش فرصت‌های شغلی برای زنان شده
			باعث ایجاد تنوع درآمد در خانواده شده
			باعث افزایش پس‌انداز زنان شده
			باعث سرمایه‌گذاری زنان در زمینه فعالیت گردشگری شده
			باعث توانایی بازپرداخت وام توسط زنان شده
			باعث رونق اقتصادی و بازار فروش محصولات شده
			باعث رونق واحدهای صنایع دستی بومی روستا شده
			باعث اشتغال فصلی و موقت برای سایر اعضای خانواده شده
			باعث اشتغال سایر زنان روستا شده
			باعث تامین مخارج زندگی و کاهش فقر در بین زنان شده
			باعث افزایش درآمدهای مرتبط با کشاورزی در بین زنان شده
			باعث افزایش کارآفرینی زنان در رابطه با گردشگری
اجتماعی	به موقعیتی که در آن فرد احساس یک‌پارچگی در جامعه می‌کند، اطلاق می‌شود.	باعث افزایش احترام به زنان در روستا شده	باعث افزایش توان زنان در کمک‌رسانی به اطرافیان شده
			باعث افزایش اعتماد و همکاری زنان (مشارکت) در زمینه فعالیت‌های (پخت و پز و صنایع دستی و...) اقامتگاه شده
			اقامتگاه‌ها باعث ارتقا کیفیت زندگی زنان شده

باعث ایجاد حس رضایت از وضعیت زندگی در روستا شده			
باعث افزایش تعامل با سایر زنان روستا در حل مشکلات روستا شده			
باعث افزایش همفکری و همکاری زنان در زمینه گردشگری			
باعث افزایش همدلی و کاهش اختلافات در بین زنان روستا شده			
باعث افزایش توانایی زنان در مواجهه با مشکلات وسختی ها شده			
باعث افزایش حضور زنان در مکانهای عمومی شده			
باعث افزایش کارهای گروهی و بیان ایده ها و نظرات در جمع شده			
باعث افزایش اعتماد به نفس زنان و تصمیم گیری در امور خانواده شده			
باعث شناخت جاذبه های گردشگری و معرفی آنها به گردشگران شده			
باعث علاقه زنان جهت شرکت در کلاسهای آموزشی گردشگری شده			
باعث افزایش تمایل زنان به ادامه تحصیل شده			
باعث افزایش تمایل زنان به شرکت در جلسات روستا شده			
باعث افزایش تعامل زنان با شورا و دهیاری شده			
باعث افزایش عضویت زنان در تعاونی روستا شده			
باعث افزایش اطلاعات از ظرفیت های روستا جهت کار آفرینی شده			
باعث پذیرش مسئولیتهای جدید زنان در روستا شده			
باعث افزایش اطلاعات شمال بازارهای فروش و نمایشگاه ها شده			
باعث افزایش آگاهی زنان از شیوه های گردشگری شده			
باعث افزایش مهارت فعالیت گردشگری شده			
باعث افزایش دسترسی زنان به رسانه ها و اینترنت ... شده			
باور به داشتن توان در تغییر سرنوشت و کاهش فقر	طرح های اکوتوریستی احترام به فرهنگ های سنتی را نمایش می دهد و جامعه را از نظر روانی توانمند می کند	روانی	
حفظ خونسردی در حل مشکلات			
باور به توان حل مشکل			
علاقه مندی به حفاظت از تنوع زیست	توسعه اکوتوریسم ابزاری جهت حفاظت از تنوع زیستی است	حفاظت	
آگاهی از اهمیت حفاظت و پرداختن به آن			
علاقه مندی به برقراری ارتباط با گردشگران	برنامه ریزی و اجرای طرح های اکوتوریستی اگر با مشارکت جامعه محل صورت گیرد، موفق خواهد بود	مشارکت	اکوتوریسم
افزایش مهارت در ارتباط با برقرار کردن ارتباط با گردشگران			
افزایش گرایش به تولید صنایع دستی			
درک نقش صنایع دستی در درآمدزایی	آموزش از اهداف اصلی اکوتوریسم است	آموزش	
آگاه شدن از سلیقه گردشگران			
آگاهی از حفاظت از تنوع زیستی			

مأخذ: نگارندگان

نتایج پرسشنامه در دو بخش قرار خواهد گرفت، روش‌های آمار توصیفی شامل: فراوانی، نمایه و میانگین به عنوان شاخص‌های گرایش مرکزی، دامنه تغییرات، واریانس و انحراف معیار به عنوان شاخص‌های پراکندگی و خطای معیار به عنوان شاخص‌های توزیع و آمار استنباطی از آزمون t و تحلیل رگرسیون گام به گام استفاده خواهد شد. از آنجا که گسترده‌ترین کاربرد شاخص آماری همبستگی دو متغیری، ضریب همبستگی گشتاوری پیرسون است که علامت اختصاری آن r است، بنابراین آزمون فرضیات با استفاده از روش انجام خواهد شد.

شکل (۱): مدل مفهومی تحقیق (ترسیم: نگارندگان، ۱۴۰۳)

جامعه آماری جمعیت روستاهای گیلان می باشد. چون جامعه مورد مطالعه به لحاظ وسعت بزرگ و به لحاظ تعداد زیاد و پراکنده می باشد. تعداد ۳۸۴ پرسش نامه به صورت اتفاقی توزیع گردید. گیلان از نظر تقسیمات کشوری، تا پایان سال ۱۳۸۵ دارای ۱۶ شهرستان، ۴۳ بخش، ۴۹ شهر، ۱۰۹ دهستان، ۲۹۲۷ روستا بوده است. شهرستان‌های استان عبارتند از: آستارا، آستانه اشرفیه، املش، بندرانزلی، تالش، رشت، رضوانشهر، رودبار، رودسر، سیاهکل، شفت، صومعه سرا، فومن، لنگرود، لاهیجان و ماسال

جدول (۲): ویژگی‌های جمعیتی استان گیلان

شرح	واحد	مقدار
جمعیت استان	نفر	۲۵۳۰۶۹۶
تعداد مرد	نفر	۱۲۶۷۵۹۷
تعداد زن	نفر	۱۲۶۳۰۹۹
جمعیت ساکن در نقاط شهری	نفر	۱۶۰۳۰۲۶
جمعیت ساکن در نقاط روستایی	نفر	۹۲۷۶۶۰

(سازمان آمار و اسناد کشور)

یافته‌های تحقیق

در ابتدای این مرحله پایایی پرسش‌نامه با استفاده از آلفای کرونباخ تعیین گردید که در جدول ۴-۵ نشان داده شده است. با توجه به اینکه ضریب آلفای کرونباخ در تمامی شاخص‌های بیشتر از ۰/۷ است، لذا پرسش‌نامه از پایایی مناسبی برخوردار است.

جدول (۳): ضریب آلفای کرونباخ در شاخص‌های مورد مطالعه

شاخص	آلفای کرونباخ
توانمندسازی اقتصادی	۰/۸۷۶
توانمندسازی اجتماعی	۰/۹۰۸
توانمندسازی روانی	۰/۹۱۱
حفاظت	۰/۷۸۹
مشارکت	۰/۸۲۶
آموزش	۰/۸۹۴

(یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳)

گویه‌های توانمندسازی

در بخش بعدی توصیفی از وضعیت متغیرهای تحقیق براساس شاخص‌های میانگین، انحراف معیار، چولگی و کشیدگی تشریح می‌گردد. میانگین هرسیزده گویه توانمندسازی اقتصادی بیشتر از ۳ می‌باشد که بیشتر از حد متوسط می‌باشد. مد و میانه هر گویه‌ای که ۳ می‌باشد، بدین معنی است که نزدیک به عدد سه می‌باشند، یعنی در حد متوسط می‌باشد و آن گویه‌ها که مد و میانه‌شان ۴ می‌باشد، بدین معنی است که نزدیک به عدد سه و گزینه خیلی زیاد می‌باشند. چولگی تمامی گویه‌ها جزء گویه باعث ایجاد تنوع درآمد در خانواده شده کمتر از ۰ و منفی می‌باشد، بدین معنی که نشان‌دهنده طولانی بودن دم توزیع به سمت چپ می‌باشد. کشیدگی گویه‌های که مثبت می‌باشد، بدین معنی است که در این گویه‌ها شکل توزیع از حد نرمال کمی بلندتر است. کشیدگی گویه‌های که منفی است بدین معنی است که در این گویه‌ها شکل توزیع از حد نرمال کمی کوتاه‌تر است. وضعیت کمترین و بیشترین امتیاز اختصاص داده شده به این گویه‌های برابر با ۱ و ۵ می‌باشد، بدین معنی که کمینه کاملاً نامطلوب و بیشینه کاملاً مطلوب می‌باشد. چولگی و کشیدگی همه گویه‌ها بین (۲، ۲) می‌باشد بدین معنی که وضعیت نرمال برخوردار می‌باشند.

جدول ۵: آمار توصیفی گویه‌های توانمندسازی روانی

باور به توان در تغییر سرنوشت و کاهش فقر	حفظ خونسردی در حل مشکلات	باور به توان حل مشکل	
۳,۴۴	۳,۲	۳,۶	میانگین
۳	۳	۴	مد
۳	۴	۴	میانه
۱,۰۲	۱,۰۹	۱,۲۷	انحراف معیار
۱,۰۴۴	۱,۲۰۴	۱,۶۲۱	واریانس
-۰,۴۲۴	-۰,۶۱۱	-۰,۷۷۵	چولگی
-۰,۰۹۸	-۰,۲۳	-۰,۴۴۵	کشیدگی

(یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳)

براساس جدول ۶ میانگین هر سه شاخص توانمندسازی بیشتر از ۳ می‌باشد که بیشتر از حد متوسط می‌باشد. بیشترین میانگین متعلق به شاخص اقتصادی با ۳/۶ شده است. چولگی تمامی گویه‌ها بیشتر از ۰ و مثبت می‌باشد، بدین معنی که نشان‌دهنده طولانی بودن دم توزیع به سمت راست می‌باشد. چولگی و کشیدگی همه گویه‌ها بین (۲، ۲) می‌باشد بدین معنی که وضعیت نرمال برخوردار می‌باشند.

جدول ۶: آمار توصیفی گویه‌های توانمندسازی

اقتصادی	اجتماعی	روانی	
۳,۶۳	۳,۴۴	۳,۴۶	میانگین
۳	۳	۳	مد
۴	۳	۳	میانه
۰,۶۹	۰,۷۳	۱,۰۸	انحراف معیار
۰,۴۸	۰,۵۳۹	۱,۱۸۸	واریانس
۰,۰۷۹	۰,۰۷۵	۰,۷۰۸	چولگی
-۱,۱۵۴	-۰,۶۲۲	-۰,۱۹۲	کشیدگی

(یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳)

گویه‌های اکتوریسم

جدول ۷ آمار توصیفی گویه‌های حفاظت را نشان می‌دهد. میانگین هر دو گویه علاقه‌مندی به حفاظت از تنوع زیست و آگاهی از اهمیت حفاظت و پرداختن به آن بیشتر از سه می‌باشد و بدین معنی که در حد متوسط می‌باشند. چولگی هر دو گویه کمتر از ۰ و منفی می‌باشد، بدین معنی که نشان‌دهنده طولانی بودن دم توزیع به سمت چپ می‌باشد. کشیدگی هر دو گویه منفی است بدین معنی است که در این گویه‌ها شکل توزیع از حد نرمال کمی کوتاه‌تر است. وضعیت کمترین و بیشترین امتیاز اختصاص داده شده به این گویه‌های برابر با ۱ و ۵ می‌باشد، بدین معنی که کمینه

خیلی کم و بیشینه خیلی زیاد می‌باشد. چولگی و کشیدگی همه گویه‌ها بین (۲، ۲) می‌باشد بدین معنی که وضعیت نرمال برخوردار می‌باشند.

جدول ۷: آمار توصیفی گویه‌های حفاظت

علاقه‌مندی به حفاظت از تنوع زیست	آگاهی از اهمیت حفاظت و پرداختن به آن	
۳،۰۰۷	۳،۴۷	میانگین
۳	۴	مد
۳	۴	میانه
۱،۰۰۷	۰،۹۸	انحراف معیار
۱،۱۵۶	۰،۹۶	واریانس
-۰،۱۹۵	-۰،۴۴	چولگی
-۰،۱۸۲	-۰،۰۰۸	کشیدگی

(یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳)

جدول ۸ آمار توصیفی گویه‌های مشارکت را نشان می‌دهد. میانگین هر سه گویه علاقه‌مندی به برقراری ارتباط با گردشگران، افزایش مهارت در ارتباط با برقرار کردن ارتباط با گردشگران، افزایش گرایش به تولید صنایع دستی بیشتر از سه می‌باشد و بدین معنی که در حد متوسط می‌باشند. مد و میانه هر گویه‌ای که ۳ می‌باشد، بدین معنی است که نزدیک به عدد سه می‌باشند، یعنی در حد نسبتاً متوسط می‌باشد و آن گویه‌ها که مد و میانه‌شان ۴ می‌باشد، بدین معنی است که نزدیک به عدد چهار و گزینه زیاد می‌باشند. چولگی هر سه گویه کمتر از ۰ و منفی می‌باشد، بدین معنی که نشان‌دهنده طولانی بودن دم توزیع به سمت چپ می‌باشد. کشیدگی هر سه گویه مثبت است بدین معنی است که در این گویه‌ها شکل توزیع از حد نرمال کمی بلندتر است. وضعیت کمترین و بیشترین امتیاز اختصاص داده شده به این گویه‌های برابر با ۱ و ۵ می‌باشد، بدین معنی که کمینه خیلی کم و بیشینه خیلی زیاد می‌باشد. چولگی و کشیدگی همه گویه‌ها بین (۲، ۲) می‌باشد بدین معنی که وضعیت نرمال برخوردار می‌باشند.

جدول ۸: آمار توصیفی گویه‌های مشارکت

علاقه‌مندی به برقراری ارتباط با گردشگران	افزایش مهارت در ارتباط با برقرار کردن ارتباط با گردشگران	افزایش گرایش به تولید صنایع دستی	
۳،۴۲	۳،۳۱	۳،۰۸	میانگین
۳	۳	۴	مد
۳	۴	۴	میانه
۰،۹۷	۱،۰۰۷	۱،۰۰۹	انحراف معیار
۰،۹۴۷	۱،۱۴۸	۱،۱۹۷	واریانس
-۰،۵۳۳	-۰،۳۴۲	-۱،۰۰۷	چولگی

کشیدگی	۰۰۵۵	۰۰۵۳۹	۰۰۴۰۷
--------	------	-------	-------

(یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳)

جدول ۹ آمار توصیفی گویه‌های آموزش را نشان می‌دهد. میانگین هر سه گویه درک نقش صنایع دستی در درآمدزایی، آگاه شدن از سلیقه گردشگران و آگاهی از حفاظت از تنوع زیستی بیشتر از سه می‌باشد و بدین معنی که در حد متوسط می‌باشند. مد و میانه هر گویه‌ای که ۳ می‌باشد، بدین معنی است که نزدیک به عدد سه می‌باشند، یعنی در حد نسبتاً متوسط می‌باشد و آن گویه‌ها که مد و میانه‌شان ۴ می‌باشد، بدین معنی است که نزدیک به عدد چهار و گزینه زیاد می‌باشند. چولگی هر سه گویه کمتر از ۰ و منفی می‌باشد، بدین معنی که نشان‌دهنده طولانی بودن دم توزیع به سمت چپ می‌باشد. کشیدگی هر سه گویه منفی است بدین معنی است که در این گویه‌ها شکل توزیع از حد نرمال کمی کوتاه‌تر است. وضعیت کمترین و بیشترین امتیاز اختصاص داده شده به این گویه‌های برابر با ۱ و ۵ می‌باشد، بدین معنی که کمینه خیلی کم و بیشینه خیلی زیاد می‌باشد. چولگی و کشیدگی همه گویه‌ها بین (۲، ۲) می‌باشد بدین معنی که وضعیت نرمال برخوردار می‌باشند.

جدول ۹: آمار توصیفی گویه‌های آموزش

میانگین	آگاهی از حفاظت از تنوع زیستی	آگاه شدن از سلیقه گردشگران	درک نقش صنایع دستی در درآمدزایی
۳/۴	۳/۴	۳/۶	۳/۴
مد	۳	۴	۳
میانه	۳	۴	۳
انحراف معیار	۱/۰۵	۱/۰۴	۰/۸۷
واریانس	۱/۱	۱/۰۹	۰/۷۵
چولگی	-۰/۳۰۳	-۰/۸۲۴	-۰/۰۱
کشیدگی	-۰/۰۹	-۰/۴۱۳	-۰/۰۶۷

(یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳)

جدول ۱۰ ضریب آزمون t گویه‌های توانمندسازی اقتصادی را نشان می‌دهد. همانطور که جدول نشان می‌دهد ضریب تمامی سیزده گویه بیشتر از صفر و مثبت می‌باشد. بیشترین ضریب متعلق به گویه باعث اشتغال فصلی و موقت برای سایر اعضای خانواده شده با ضریب ۲۹ می‌باشد و کمترین ضریب t متعلق به گویه باعث افزایش پس انداز زنان شده با ضریب ۱ می‌باشد. بدین معنی که اکوتوریسم در تمامی گویه‌ها رابطه معنادار داشته است.

جدول ۱۰ ضریب آزمون t گویه‌های توانمندسازی اقتصادی

t	درجه آزادی	سطح معناداری	تفاوت میانگین	فاصله اطمینان ۹۵٪		گویه
				پایین	بالا	
۴/۲	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۲۵	۰/۱۳	۰/۳۷	باعث افزایش درآمد و استقلال مالی زنان شده
۲۰/۳	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۹۵	۰/۸۶	۱	باعث افزایش فرصت‌های شغلی برای زنان شده
۹/۵	۳۸۲	۰/۰۰۰	-۰/۵۴	-۰/۰۶	-۰/۴۳	باعث ایجاد تنوع درآمد در خانواده شده
۱	۳۸۲	۰/۰۰۰	-۰/۰۵	-۰/۰۵	۰/۱۶	باعث افزایش پس‌انداز زنان شده
۷/۸	۳۸۲	۰/۰۰۰	-۰/۰۴	-۰/۳۰	۰/۵۱	باعث سرمایه‌گذاری زنان در زمینه فعالیت گردشگری
۱۸	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۸۰	۰/۷۲	۰/۸	باعث توانایی بازپرداخت وام توسط زنان شده
۲۵/۳	۳۸۲	۰/۰۰۰	۱	۰/۹۲	۱	باعث رونق اقتصادی و بازار فروش محصولات شده
۲۷/۷	۳۸۲	۰/۰۰۰	۱	۰/۹۳	۱	باعث رونق واحیای صنایع دستی بومی روستا شده
۲۹	۳۸۲	۰/۰۰۰	۱/۲	۱/۱	۱/۲۸	باعث اشتغال فصلی و موقت برای سایر اعضای خانواده
۱۵/۳	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۷۱	۰/۶۳	۰/۸	باعث اشتغال سایر زنان روستا شده
۱۵	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۶۶	۰/۵۷	۰/۷۴	باعث تامین مخارج زندگی و کاهش فقر در بین زنان
۱۴	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۸۰	۰/۶۹	۰/۹۲	باعث افزایش درآمدهای مرتبط با کشاورزی در بین زنان شده
۲۵/۲	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۹۵	۰/۸۸	۱	باعث افزایش کارآفرینی زنان در رابطه با گردشگری

(یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳)

جدول ۱۱ ضریب آزمون t گویه‌های توانمندسازی اجتماعی را نشان می‌دهد. ضریب آزمون t دو گویه باعث افزایش آگاهی زنان از شیوه‌های گردشگری شده و باعث افزایش دسترسی زنان به رسانه‌ها و اینترنت ... شده منفی می‌باشد. بدین معنی که اکوتوریسم رابطه معنادار با این دو گویه ندارد. ضریب آزمون t سایر گویه‌ها مثبت می‌باشد. بیشترین ضریب t متعلق به گویه باعث افزایش اعتماد به نفس زنان و تصمیم‌گیری در امور خانواده شده با ضریب ۲۹ می‌باشد.

جدول ۱۱: ضریب آزمون t گویه‌های توانمندسازی اجتماعی

t	درجه آزادی	سطح معناداری	تفاوت میانگین	فاصله اطمینان ۹۵٪		گویه
				پایین	بالا	
۷	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۴۰	۰/۲	۰/۵	باعث افزایش احترام به زنان در روستا شده
۷/۱	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۴۰	۰/۲	۰/۵	باعث افزایش توان زنان در کمک‌رسانی به اطرافیان
۵/۶	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۳۲	۰/۲	۰/۴	باعث افزایش اعتماد و همکاری زنان (مشارکت) در
۱۵/۲	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۸	۰/۷	۰/۹	اقامتگاه‌ها باعث ارتقا کیفیت زندگی زنان شده
۱۶/۷	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۸	۰/۷	۰/۴	باعث ایجاد حس رضایت از وضعیت زندگی در روستا

۴/۱	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۲	۰/۱	۰/۳	باعث افزایش تعامل با سایر زنان روستا در حل مشکلات
۶/۱	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۳	۰/۲	۰/۴	باعث افزایش همفکری و همکاری زنان در زمینه
۷/۷	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۴	۰/۳	۰/۵	باعث افزایش همدلی و کاهش اختلافات در بین زنان
۴/۴	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۲	۰/۱۴	۰/۳	باعث افزایش توانایی زنان در مواجهه با مشکلات وسختی
۶/۶	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۳	۰/۲	۰/۴	باعث افزایش حضور زنان در مکانهای عمومی شده
۶/۸	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۴	۰/۲۲	۰/۵	باعث افزایش کارهای گروهی و بیان ایده ها و نظرات
۲۹	۳۸۲	۰/۰۰۰	۱	۱	۱/۱۴	باعث افزایش اعتماد به نفس زنان و تصمیم گیری
۲۸/۳	۳۸۲	۰/۰۰۰	۱/۱	۱/۰۴	۱/۲	باعث شناخت جاذبه های گردشگری و معرفی آنها به
۱۱/۹	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۶	۰/۵	۰/۷	باعث علاقه زنان جهت شرکت در کلاسهای آموزشی
۱۱/۸	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۶	۰/۵	۰/۸	باعث افزایش تمایل زنان به ادامه تحصیل شده
۶/۹	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۳۷	۰/۲	۰/۳	باعث افزایش تمایل زنان به شرکت در جلسات روستا
۷/۱	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۳	۰/۲۶	۰/۴	باعث افزایش تعامل زنان با شورا و دهیاری شده
۱۶/۷	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۷	۰/۱۲	۰	باعث افزایش عضویت زنان در تعاونی روستا شده
۳/۷	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۱۹	۰/۰۹	۰/۲	باعث افزایش اطلاعات از ظرفیت های روستا جهت کار
۶/۶	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۴۲	۰/۲۹	۰/۵	باعث پذیرش مسئولیتهای جدید زنان در روستا شده
۰/۷۱	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۰۴	-۰/۰۶	۰/۱۵	باعث افزایش اطلاعات شماز بازارهای فروش و نمایشگاه
-۰/۸	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۰۴	-۰/۱	۰/۰۶	باعث افزایش آگاهی زنان از شیوه های گردشگری شده
۵/۵	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۲۵	۰/۱	۰/۳	باعث افزایش مهارت فعالیت گردشگری شده
-۲/۹	۳۸۲	۰/۰۰۰	-۰/۱۳	-۰/۲	۰/۰۴	باعث افزایش دسترسی زنان به رسانه ها و اینترنت

(یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳)

جدول ۱۲ ضریب آزمون t گویه‌های توانمندسازی روانی را نشان می‌دهد. ضریب آزمون t هر سه گویه باور به داشتن توان در تغییر سرنوشت و کاهش فقر، حفظ خونسردی در حل مشکلات و باور به توان حل مشکل مثبت می‌باشد. بیشترین ضریب t متعلق به گویه باور به توان حل مشکل با ضریب ۹/۹ می‌باشد.

جدول ۱۲: ضریب آزمون t گویه‌های توانمندسازی روانی

t	درجه آزادی	سطح معناداری	تفاوت میانگین	فاصله اطمینان ۹۵٪		گویه
				پایین	بالا	
۸/۶	382	۰/۰۰۰	۰/۴۴	۰/۰۰	۰/۵۵	باور به داشتن توان در تغییر سرنوشت و کاهش فقر
۵/۳	382	۰/۰۰۰	۰/۲۹	۰/۱۸	۰/۴۰	حفظ خونسردی در حل مشکلات
۹/۹	382	۰/۰۰۰	۰/۶۵	۰/۷۷	۰/۵۲	باور به توان حل مشکل

(یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳)

جدول ۱۳ ضریب آزمون t گویه‌های حفاظت را نشان می‌دهد. ضریب هر دو گویه علاقه‌مندی به حفاظت از تنوع زیست و آگاهی از اهمیت حفاظت و پرداختن به آن مثبت می‌باشد. بدین ترتیب رابطه معنادار بین گویه‌ها و رشد و توسعه اکوتوریسم برقرار است.

جدول ۱۳: ضریب آزمون t گویه‌های حفاظت

t	درجه آزادی	سطح معناداری	تفاوت میانگین	فاصله اطمینان ۹۵٪		گویه
				پایین	بالا	
۱/۴	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۰۷	-۰/۰۲	۰/۱۸	علاقه‌مندی به حفاظت از تنوع زیست
۹/۵	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۴۷	۰/۰۰۰	۰/۴۷	آگاهی از اهمیت حفاظت و پرداختن به آن

(یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳)

جدول ۱۴ ضریب آزمون t گویه‌های مشارکت را نشان می‌دهد. ضریب هر سه گویه علاقه مندی به برقراری ارتباط با گردشگران، افزایش مهارت در ارتباط با برقرار کردن ارتباط با گردشگران و افزایش گرایش به تولید صنایع دستی مثبت می‌باشد. بدین ترتیب رابطه معنادار بین گویه‌های مشارکت و توسعه اکوتوریسم برقرار است.

جدول ۱۴: ضریب آزمون t گویه‌های مشارکت

t	درجه آزادی	سطح معناداری	تفاوت میانگین	فاصله اطمینان ۹۵٪		گویه
				پایین	بالا	
۸/۶	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۴	۰/۳	۰/۵۲	علاقه مندی به برقراری ارتباط با گردشگران
۵/۷	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۳	۰/۲	۰/۴۲	افزایش مهارت در ارتباط با برقرار کردن ارتباط با گردشگران
۱۵	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۸	۰/۷۳	۰/۹۵	افزایش گرایش به تولید صنایع دستی

(یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳)

جدول ۱۵ ضریب آزمون t گویه‌های آموزش را نشان می‌دهد. ضریب t هر سه گویه درک نقش صنایع دستی در درآمدزایی آگاه شدن از سلیقه گردشگران و آگاهی از حفاظت از تنوع زیستی مثبت می‌باشد. بدین ترتیب رابطه معنادار بین گویه‌های آموزش و توسعه اکوتوریسم برقرار است.

جدول ۱۵: ضریب آزمون t گویه‌های آموزش

t	درجه آزادی	سطح معناداری	تفاوت میانگین	فاصله اطمینان ۹۵٪		گویه
				پایین	بالا	
س	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۴۹	۰/۴۰	۰/۵۸	درک نقش صنایع دستی در درآمدزایی
۱۱/۸	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۶۵	۰/۵۲	۰/۷۳	آگاه شدن از سلیقه گردشگران
۸/۲	۳۸۲	۰/۰۰۰	۰/۴	۰/۳	۰/۵۴	آگاهی از حفاظت از تنوع زیستی

(یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳)

برای بررسی و مطالعه رابطه بین شاخص‌های اکوتوریسم و مشخص کردن تأثیر هر یک از شاخص‌ها بر تحقق توانمندسازی زنان، از آزمون رگرسیون چند متغیره استفاده شد. با توجه به نتایج

حاصل شده از آزمون که در جدول ۱۶ نشان داده شده است، مقدار R (ضریب همبستگی چندگانه) برابر با ۰/۱۰۶ می‌باشد و همبستگی نسبتاً مناسبی بین شاخص‌های اکوتوریسم (متغیر مستقل) و تحقق توانمندسازی زنان (متغیر وابسته) برخوردار است؛ بنابراین مقدار این ضریب، رابطه شاخص‌های اکوتوریسم در تحقق توانمندسازی زنان روستایی را تأیید می‌کند؛ یعنی به ازای یک واحد تغییر در اثر انحراف معیار شاخص‌های اکوتوریسم ۰/۶۰۹ درصد تغییر در تحقق توانمندسازی زنان روستایی ایجاد می‌شود؛ بنابراین در صورت بالا رفتن میانگین هر یک از شاخص‌ها، نقش و تأثیر آنها در تحقق توانمندسازی زنان روستایی افزایش می‌یابد.

جدول ۱۶ آماره تعیین رگرسیون میان میزان تحقق‌پذیری توانمندسازی زنان و شاخص‌های آن

خطای معیار	ضریب تبیین شده تصحیح شده	ضریب تبیین	ضریب همبستگی چندگانه
۰/۶۰۹	۰/۰۰۳	۰/۰۱۱	۰/۱۰۶

(یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳)

با توجه به جدول ۱۷ مقدار F محاسبه شده ۱/۴۲ می‌باشد و مقدار Sig (سطح معنی‌داری)، کمتر از (۰/۰۵) به دست آمده و این نشان‌دهنده آن است که بین میزان شاخص‌های اکوتوریسم بررسی شده و تحقق توانمندسازی زنان روستایی، در سطح اطمینان بالای ۹۵ درصد رابطه معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۱۷: تحلیل واریانس رگرسیون خطی میان تحقق‌پذیری توانمندسازی زنان و شاخص‌های آن

منبع تغییرات	درجه آزادی	میانگین مربعات	کمیت F	سطح معنی‌داری (Sig)
۱/۵۲	۳	۰/۵۳۱	۱/۴۲	۰/۰۰۰
۱۴۰/۷	۳۷۹	۰/۳۷۱		
۱۴۲/۳	۳۸۲			

(یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳)

همانگونه که جدول ۱۸ نشان می‌دهد، نقش همه شاخص‌های بررسی شده در تبیین توانمندسازی زنان روستایی یکسان نیست و با توجه به اینکه مقادیر بتا استاندارد بوده، می‌توان از طریق آن در مورد تأثیر نسبی متغیرها پیشگویی و قضاوت کرد؛ از این رو هر چه مقدار بتا بالاتر باشد، اهمیت نسبی و نقش و تأثیر آن در تبیین متغیر وابسته بیشتر است. میان شاخص‌های حفاظت، مشارکت و آموزش و تحقق توانمندسازی زنان روستایی رابطه مستقیم وجود دارد. از میان شاخص‌های بررسی شده، شاخص حفاظت با مقدار بتای ۳/۳ بیشترین نقش و قدرت تبیین را در پیش‌بینی تحقق توانمندسازی زنان روستایی در محدوده مورد مطالعه داشته است.

جدول ۱۸: آماره‌های ضرایب مدل رگرسیونی شاخص‌های اکوتوریسم (متغیرهای مستقل) در تحقق توانمندسازی زنان روستایی (متغیر وابسته)

شاخص	β	استاندارد خطا	ضرایب استاندارد شده	t	سطح معنی‌داری (Sig)
حفاظت	۳/۳	۰/۰۳۲	۰/۰۳۸	۰/۰۷۴	۰/۴۵
مشارکت	۰/۰۲	۰/۰۱۲	۰/۰۸۳	۱/۶	۰/۱۰
آموزش	۰/۰۳۹	۰/۰۴۲	۰/۰۴۷	۰/۹۳	۰/۳۶

(یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳)

نتیجه‌گیری

با توجه به مزیت‌های اکوتوریسم در ابعاد مختلف توسعه آن فرصت و مزیت مناسبی مهمی برای روستاهای گیلان به دلیل برخورداری از انواع متنوع و منحصر به فردی از منابع و جام و جاذبه‌ها محسوب می‌شود. در این پژوهش، مدل شیونز و مولفه‌های آن جهت بررسی توانمندسازی زنان مورد توجه قرار گرفته است که به همراه شاخص‌های توسعه اکوتوریسم متشکل از حفاظت، آموزش و مشارکت مورد استفاده قرار گرفت. پرسش‌نامه محقق ساخته که براساس پیشینه و مبانی نظری تهیه شده است. نتایج پرسشنامه در دو بخش قرار خواهد گرفت، روش‌های آمار توصیفی شامل: فراوانی، نمایه و میانگین به عنوان شاخص‌های گرایش مرکزی، دامنه تغییرات، واریانس و انحراف معیار به عنوان شاخص‌های پراکندگی و خطای معیار به عنوان شاخص‌های توزیع و آمار استنباطی از آزمون t و تحلیل رگرسیون گام به گام استفاده خواهد شد. نتایج به شرح ذیل می‌باشد:

بیشترین ضریب متعلق به گویه باعث اشتغال فصلی و موقت برای سایر اعضای خانواده شده با ضریب ۲۹ می‌باشد و کمترین ضریب t متعلق به گویه باعث افزایش پس انداز زنان شده با ضریب ۱ می‌باشد. نتیجه کلی این تحقیق این می‌باشد که روستاهای گیلان دارای بستر مناسبی برای توسعه گردشگری است.

منابع و مآخذ:

۱. بوزرجمهری، خ، اخلاقی، م، شایان، ح، ۱۴۰۰، نقش گردشگری و توسعه اقامتگاه‌های بومگردی در توانمندسازی زنان روستایی (منطقه مورد مطالعه: استان خراسان رضوی)، مجله جغرافیا و امایش شهری منطقه‌ای، انتشار آنلاین ۲۱ اسفند،
۲. حیدری ساریان، و، ملکی، ا، ۱۳۹۳، ارزیابی نقش گردشگری روستایی در توانمندسازی اجتماعی روستایی (مورد مطالعه: روستای ده زیارت، شهرستان بوانات، استان فارس، مجله توسعه محلی (روستایی- شهری)، ۶(۳): ۲۷۹-۲۹۸.
۳. رضوانی، م، جعفری مقدم، س، رحیم اف، ح، ۱۳۹۱، تأثیر گردشگری بر تقویت نگرش‌های کارآفرینانه در مناطق روستایی (مطالعه موردی: مقایسه روستاهای ابر و ابرسج - شهرستان شاهرود)، فصلنامه پژوهش‌های روستایی، ۳(۱۹): ۱۵۳-۱۷۴.
۴. رنجبر، م، استعلاجی، ع، ۱۳۹۶، بررسی نقش گردشگری در توسعه ی کارآفرینی زنان روستایی مطالعه موردی (روستای شیب دراز و برکه خلف)، فصلنامه گردشگری و چشم انداز آینده، ۲(۳): ۹۷-۱۱۲.
۵. ریاحی، و، ۱۳۹۳، تنوع بخشی فعالیت های اقتصادی و پایداری روستاها، مجله اقتصاد فضا و توسعه روستایی، ۳(۴): ۱۱۳-۱۲۸.
۶. شیخی، ا، ابراهیمیان، ص، وزین، ن، ۱۳۹۹، تأثیر توسعه گردشگری قومی بر تساوی جنسیتی مطالعه موردی (تجربه زنان بلوچ در استان سیستان و بلوچستان)، نشریه گردشگری فرهنگی، ۱(۲): ۵۴،۴۷
۷. غفاری، ر، ترکی هرچگانی، م، ۱۳۹۸، نقش گردشگری در توسعه اجتماعی - اقتصادی مناطق روستایی استان چهارمحال و بختیاری (مطالعه موردی: بخش سامان)، فصلنامه روستا و توسعه، ۱۲(۲): ۱۱۳-۱۲۶.
۸. کیانی سلمی، ص، ۱۳۹۹، تحلیل پیامدهای توسعه گردشگری بر توانمندسازی مناطق روستایی (مورد مطالعه: روستاهای بخش مرکزی نطنز)، نشریه علمی جغرافیا و برنامه‌ریزی، ۲۴(۳): ۳۳۹-۳۶۷.
۹. محمدی، م، ۱۳۸۲، توانایی‌های زنان در اقتصاد تولیدی عشایر. پژوهش زنان، ۱(۶): ۱-۱۲.
۱۰. مهدوی، م، قدیری معصوم، م، قهرمانی، ن، (۱۳۹۷)، اثرات گردشگری بر توسعه روستایی با نظرسنجی از روستائیان دره کن و سولقان، فصلنامه روستا و توسعه، ۱۱(۲): ۳۹-۶۰.
۱۱. یاسوری، م، وطنخواه کلورزی، ژ، ۱۳۹۴، نقش گردشگری در توسعه کارآفرینی زنان روستایی (دهستان گوراب‌پس شهرستان فومن)، فصلنامه مطالعات جغرافیایی مناطق خشک، ۵(۲۰): ۴۹-۵۶.
۱۲. وثوقی، ل، قاسمی، م، ۱۳۹۳، اکوتوریسم و توانمندسازی زنان روستایی (مورد مطالعه: روستای شیب‌دراز، جزیره قشم)، زن در توسعه و سیاست، ۱۲(۴): ۶۱۰-۵۹۳.

13. Nisbett, M, 2017. Empowering the empowered? Slum tourism and the depoliticization of poverty, *Geoforum*, 85(3): 37-45
14. Meizhen Lin, X, Wu, Q, 2017, Assessing the effectiveness of empowerment on service quality: A multi-level study of Chinese tourism firms, *Tourism Management*, 61 (20): 411-425
15. Sail, R. M. & Abu-Samah, A. 2010. Community Development through Community Capacity Building: A Social Science Perspective. *Journal of American Science*, Vol. 6, No.2. pp.68- 76
16. Setia, M., & Tandon, M. S. 2017. Impact Study of Women Empowerment through Self-Help Groups-A Study of Haryana, *Global Journal of Enterprise Information System*, 9(2): 50-53.
17. Regina, S, 1999, Ecotourism and the empowerment of local communities, *Tourism Management*, 14(20): 245–249.
18. Zhiyong, C, Lejing, L, Tianyi, L, 2017, The organizational evolution, systematic construction and empowerment of Langde Miao's community tourism, *Tourism Management*, 58(12): 276 -285.